

**Warageŋ de Wël ke Lëk në
Tuaany de Thukari tënë
Amëdhiëëth ku Kɔc enyìn tīt**
**Diabetes Information Sheet for
Parents and Carers**

Yìn acī mēnh-du yök ke nɔŋ baŋ tuen de tuaany thukari (type1 diabetes). Yìn cī leec në ke cin wuɔ nyuɔth e lëkë.

Kë nyic ku tuen e ye pan abun loi eku bī piöoc gam, wok wïc bī mēnh-du yë guɔp paal piny ku mit puɔu pan abun ku tenë yìn ba ciën dāk de puɔu dëk mēnh du aye nyic tiŋ apiath. Bāny-dīit muk pan abun (school principal) abī dhil luui kenë yīn bā ajuieɛr dë ka ke pial guɔp ye luɔi ŋek rɔt loi tenë mēnh du. Në kööl kök ke bāny-dīit muk pan abun alëu kuɔny dɔ thiëc tenë baany puoth mac bëi ka abun bī kuer puoth dɔ bī yìn ke gor mēnh-du yök thīn. Të wïc yìn yeen bī mēnh-du tǎāu pan abun ka na cī mēnh-du tɔ pan abun wën thëer ke ka lëu bī naŋ gǎāu thīn koor në kaam juirë kǎŋ.

Në rin bī ka wïc mēnh-du keek yök ke pan abun abī ke dhöl kāk kuany cök:

DHÖL 1. Ajuieɛr ka ke pial guɔp ye luɔi ŋek në rɔt

Yen ajuieɛrë abī yic dhil naŋ:

- Ka juëc nyooth tuaany thukari tɔ ke mēnh-du
- Thura de mēnh-du
- Ka bī pan abun keek looi në kony de mēnh-du të bī yen tuaany thukari luɔi thīn të tɔ yen pan abun ku bī ka ke lɔ nhial de riem (hypoglycaemia) ka hyperglycaemia (lɔ piny ka lɔ nhial golköth tɔ në riemic)
- Ka bī keek juir tenë kɔc lui pan abun bī mēnh-du kony, cīt bī mēnh abun kuɔny në të yen ka ke pial guɔp-de luɔi thīn ku ka bī luui juir bīkë ka ke loi thook pëëi rōŋ ke luɔi cɔk tɔ.
- Ajuieɛr de kë bī looi të tul kë rilic
- Ka-kuon nyooth të tɔ yìn thīn ku të lëu bī yīn yök thīn/jam kenë yīn të nɔŋ yen kë cī tuöl ku ka nyooth ɣǎn ke yök raan dët të liu yìn
- Juieɛr bī thura ku wël ke lëk tɔ ne rin ke mēnh-du në wët de ka wïc mēnh-du keek bī keek tǎāu të tɔ pan abun cī mat
- Thāny-duön galam/cin kene ku thānny galam de bāny-dīit pan abun, bī nyuɔth mēn ke yìn cī yekënë kuen ku ke mēnh-du acenë jam kenë yeen në të cenë ajuieɛr luɔi thīn.

Raan lon kīim ye mēnh-du tiŋ abī wël ke lëk gam në wët kuat tuaany thukari ku ka rōŋ në nyɛi tuaany ku lon ka ke nyɛi tuaany bī dac looi të cīn gǎāu.

DÖT: Mëdhiëëth ka ye lëk keek bīkë thëc cië mēnh abun tɔ në tiëŋ de pan abun ku bī juir cīt mēn-de yekënë. Acīt mēn cǎnh mēnh lɔ ku bī dhuk pan abun ku në kaam ka të ɲootë ku thök tiëŋ pan abun.

DHÖL 2. Gët piny ku gam de wël cî akîm keek gôt bî keek loom raan tuaany

Kuat ebên de ka ke nyɛɛi tuaany kedhia wïc mɛnh-du keek abî dhil wïc nê wët bî gât bāny-dīit de thukul agut wël lëk kɔc tē yenē wal gam thīn ku lōōm-den. Yīn bî wël cî gât piny ku cî keek yiëk rin cî gôt apiath nê wal kôth ku ka ye keek cam ye yāth pan abun (cīt mɛn kē yenē golkkôth tō riɛmic them ku galam de inthulin (insulin pen)).

Yīn bî thiëc ba ka yenē tuaany thukari tō kenē mɛnh-du bî tō ke bî ya luui nê akôl lui pan abun yiic kedhia.

Na wïc yeen bî mɛnh-du wal ku ka ke nyɛɛi tuaany ya looi nê rɔt tē tō yen pan abun ke wët de thiëc (request) cî gôt abî wïc. Bāny-dīit de pan abun yen ka ka lëu bî yeen gam mɛn ke mɛnh tōn cî week peei alëu bî wal lōōm ku ka ke nyɛɛi de tuaany looi nê rɔt apiath. Bāny-dīit pan abun alëu bî tō ke bî wët de akîm wïc nê rin ke ye kân.

Wët dët eya, atō ke ye lon de pan abun bî kân tīn apiath bî luui bî lōōm wal/lon luoi ka ke nyɛɛi de tuaany ye raan looi apiath. Lon kuëny luoi cōk dët aye wïc tē tō mīth ke abun ke kek nɔt ke kek kor ka cīkē rōth lëu nê muk kepäc ku yekē rōth gɛci nê kuɔɔny de kɔc-dīt.

Tē tō mīth ke abun ke kek lëukē bīkē wal lōōm ku loikē lon de ka ke nyɛɛi tuaany kepäc, lon-den ye kek dhöl piath ke lōōm wal cî akîm keek gôt abî keek ya kuɔny bīkē lon-den nyic apiath. Cīt mɛn de kân, mīth kōk ke abun alëu bīkē lōōm wal ku lon de nyɛɛi tuaany nhiaar bīkē looi yōn-den de piöcic (classroom).

Lëkē pan abun eya mɛn ke mɛnh-du acɛn kē cî gôt nyooth kuat tuaany ku tē rëer yen thīn (medical alert bracelet) ku guën de luuŋ ye cɛn kɔc yiëth (necklace). Aye Diabetes Australia-NSW lueel bî mīth ke abun bīkē tōn de kāk cɛn.

DHÖL 3. Jam wenē akîm-du

Aye pan abun nhiaar bî wët-duɔn bî yīn jam wenē akîm-du/kɔc tīn ka ke tuaany thukari de mɛnh-du tē lëu yen rɔt. Yīn bî yiëk *Awerɛn yenē Akîm Tīn (Authorisation to Contact Medical Practitioner)* Foom thiöŋic.

Lon Wëër Thok nê Telefuun

Na wïc wël juëc kōk ke lëk ke yīn jam wenē/gätē Bāny-dīit Pan Abun.

Na wïc raan wëër thok bî yīin kuɔny ke yīn cɔl Lon Raan Wëër Thok de Telefuun (Telephone Interpreter Service) tō tē 131 450 ku thiëc raan ye thoŋ-du waaric. Raan ye telefuun liep abî pan abun cɔl ku bīi raan wëër thok nê telefuunic bî yīin kuɔny ba jam. Yīn cië bî thiëc ba wëu cuat piny nê wët de ye lon kân.

Alɛɛc kɔc cî kony. Ke wël kāk ka ke mëëtē keek yiic nê dhöl kuɔny de Diabetes Australia- NSW.
